Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 98 — ՄԱՅԻՍ 28/9 ՅՈՒՆԻՍ 1898 — 20 ՄՈՒՀԱՐԻԷՄ 1316 — ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

درعادت غازتهسی اداره‌خانه‌سنده (ماسیس) غزتهسی

Նամակ կամ որ եւ իցէ զրուցիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Քաղաքական եւ Զգայնոց

ԳԻՆԸ ԱՌԱՔԵԼՈՅ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » » վեցամսեայ. 70 »
» » » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
» » » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն թղթադրամի փոխ կ'ընդունուի, 115 գրուշի դիմաց 100 գրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԵՐԿՈՒՈՒԹԻՒՆԸ

Երկաթի մը նիզակակցութիւնը կայ արդէն, հիմա կը խօսուի ուրիշ երկաթի մը նիզակակցութեան վրայ։ Անժխտելի է երրեակ նիզակակցութիւնը։ Այսպէս Եւրոպայի դիւանագէտները նիզակակցութեան դաշնադիրներով լեցուն են։ Երանեալ Ամերիկան վերջապէս ինկաւ կամ իյնցուցուվրայ է Եւրոպայի կնճռոտութիւններուն բնականաբար առաջ եկած կարգադրութեան մը մէջ։ Վաշինկթըն, եթէ հիմա հրաշքով կենդանանար, չպիտի ճանչնար իր երկիրը, հանգամանքներու և կոյս անտառներու առաջին ճանապարհորդներուն ա՛յդ բնակավայրը։ Ժամանակը այսպէս ո՞ւրչափ փոփոխեր է ամերիկան միտքն ու յատկութիւնը։ Հին ամերիկացիները Անգլիոյ ներկայ սերբատութեանց առջեւ պիտի փութային ըսել։ «Մեր ինչո՞ւն պէտքը առանց բարակ հաշիւներու մէջ մտնել, այս կամ այն եւրոպական պետութեան ադահութեան գործիք կամ անուղղակի միջոց մը ըլլալ անարդարութիւն ծառայելու համար։» Իրաւունք, Վաշինկթըն չպիտի ճանչնար իր երկիրը։ Առաջին երկուութեան (ֆրանքօ-ռուս նիզակակցութիւնը) կազմութենէն առաջ այսքան իրարանցում չի կար քաղաքական աշխարհին մէջ, որքան այսօր, երբ Անգլիայիք ամէն միջոց ի գործ կը դնեն երկրորդ երկուութիւնը կազմելու համար։ Ամերիկա կը թողու որ Անգլիա աղաչէ իրեն։ հին աղնուականի մը հոմերը առած, կը դժկամակի խկոյն խօսք տալ խուժանին մէջ մտնելու և անոր տարագը իւրացնելու համար։ Բայց այդ նիզակակցութեան գաղափարը պատրաստել պէտք էր։ Ատլանտեանի Պրոտէսը կապելու և անոր բերնէն պատգամը յայտնակերելու համար՝ պէտք էր նախնական աշխատութիւններու տակ մտնել, Բանտայի անգլիական սիրապետութեան և Միացեալ Նահանգաց միջեւ առկայ խնդիրները, որոնց գլխաւորներն են Պէհրինկայի ծովուն ձկնորսութեան և Ալասքայի սահմանագիծին ճշդման խնդիրները, կարգադրել, ապահով ըլլալ թէ երկրորդական կարեւորութիւն ունեցող պարագաներ դայթակղութեան քար չպիտի ըլլան երկու երկիրներուն համաձայնութեան դաղափարը առաջ քաշելուն համար։ Եւ ինչ որ փութացնել Անգլիա, և յաջողեցաւ ինքն անդամներէ բաղկացած յանձնաժողով մը կազմել, երեք կառավարութիւններէն (Անգլիա, Բանտայ, Ամերիկա) երեքական հոգի, փոխադարձ լայն դիջումներով այդ թիւրիմացութիւնները բառնալու համար։ Եւ տակաւին կ'ըսուի թէ Պրազիլիէի քաղաքական ճառը նշանակութիւնէ զուրկ էր։ Պ. Զէմպըրլէյն անկլօ-ամերիկեան նիզակակցութեան թամ-թամը զարկաւ ծերուկ Եւրոպայի ապշութիւն պատճառելու չափ ուժով հրնչակոչութեամբ մը։ Իր ճառին յաջողագոյն անկլօ-ամերիկեան հացկերոյթները այդ նիզակակցութեան գաղափարը կ'ելեւեն համագամի մը պէս։ Ուրիշն կը տեսնուի թէ քաղաքական աշխարհին մէջ պատահած ամէն լրջութիւն կընայ իր յանապատ նշանակութիւնը ունենալ։ Ինչպէս սպանօ-ամերիկեան պատերազմին պատգը —թէև տակաւին խակոտ—պիտի փութար որ ըլլայ նոր կամ երկրորդ Երկուութեան մը հաստատութիւնը։

Սակայն ազատական Ամերիկան նիզակներու խուրձի մը կապուած տեսնելու իրականութիւնը այնքան տարօրինակ կ'երեւայ անգլիական աչքերուն, որ փոխանակ բուն բառը կամ անոր նիւթական նշանակութիւնը մէջտեղ նետելու, կը խօսուի անուշիկ աշխարհութեան մը վրայ, մտերմագրութեան և լեզուախօսութեան նոյնութեան մը վրայ, վերջապէս զգայուն բանաստեղծութեան վրայ, քաղցր ու ալեխօսիկ անգլիացիներուն և ամերիկացիներուն ցարդ անվայել առնուած արենակցութեան վրայ։ Բայց դայլենենք թերմը և նիզակակցութեան բերտ ձեւը պիտի տեսնենք սա՝ նշանաբանին տակ։ Անգլիա Ամերիկայի պէտք ունի՝ Ֆըրանսայի և Ռուսիոյ դէմ իր ունեցած քաղաքական դժուարութեանց տակէն ելլելու համար, և հարկին զէնքի զօրութեամբ։ Ահա ճշմարիտ ճշմարտութիւնը՝ զոր միլիոնները կ'ամուքեն և հայկերոյթները կ'անուշեն։

Այս կերպով Եւրոպա անհուն բանակատեղի մը պիտի դառնայ։ Երրեակ նիզակակցութիւնը, Ֆրանքօ-ռուս նիզակակցութիւնը, անկլօ-ամերիկեան համաձայնութիւն մը, որ նիզակակցութեան կը մտնեայ քայլ առ քայլ։ Եւ խորհիլ տակաւին թէ իրաւարարութեան տաճարի մը կազմութիւնը իր բարեկամներն ու յատագովներն ունի։

Անկլօ-ամերիկեան նիզակակցութեան մասին անգլիական թերթերը չեն ծածկեր իրենց ուրախութիւնը, բայց ըրնտանական պաղարիւնը այնպիսի բառեր կը գտնէ հաւանական իրողութիւն մը ծածկելու համար որ փոխադարձ բարեկամութեան մը սահմանէն անդին չեն անցներ համակրութիւնները։ «Առանց չափազանց կարեւորութիւն տալու անկլօ-ամերիկեան նիզակակցութեան մը գործադրութիւն, ուրախութեամբ կ'ողջունենք, կ'ըսէ Մէ-Դոնալդ, երկու երկիրներու միջեւ ուելի սերտ յարաբերութեանց բարձանքի մը բազմապատիկ նշաններ։» Պահպանողական թերթին այս ոճով լեզուն իրարանցիկ ցոյց կուտայ թէ դաշնադրական նիզակակցութիւն մը հաստատելու դաղափարը տակաւին անդլիայի դիւանագէտներուն մտքէն չ'անցնիր։ բայց գլխաւոր խնդիրն է դիտնալ թէ Ատլանտեանի միւս կողմը այս մասին ինչ պատրաստականութիւն կայ։ Պատերազմին ներկայ պարագաները այն ասոնցմանի նեղը դրած են Միացեալ Նահանգները, որ փութայ նիզակակցել Անգլիոյ, միւս պետութեանց կասկածն ու հակակրութիւնները հրաւիրելով իր վրայ։ Որքան անձամբ ըլլան տակաւին պատերազմին անմիջական արդիւնքները, ամէն ողջամիտ մարդ կը խոստովանի—վասն զի տարուած է—թէ Ամերիկա իր ուժերով միայն կարող է Սպանիան իր տեղը նստեցնելու, և Քուպայի առթիւ առնը հետ ունեցած փոքրիկ հաշիւը կարգադրելու։ Ինչ հարկ կայ միջազգային դժուարութիւններ հանելու իրերու ներկայ արդէն տարնապալից վիճակին մէջ։ Բայց անդլիական ողջմտութիւնը շատ գովելի չէ այս մասին։ մեծ պետութիւնք չեզոքութիւն յայտարարեցին և կը պահպանեն զայն խնամով։ ոչ ոք օգնեց Սպանիոյ։ Արդ այս պարագային ելլելնոր նիզակակցութեան խօսք հանելը Միացեալ Նահանգաց նկատմամբ երեւակայելի թշնամիներ ստեղծել է։ Գերմանիա, Ռուսիա, Ֆրանսա պաշտօնական և ոչ-պաշտօնական յայտարարութիւններով ամէն միջոցներով հեւալ ցոյց տուին իրենց քաղաքականութիւնը։ Ժողովրդային համակրութիւնը ամերիկացիներուն համակիր է, այնպէս դժուար չէ ենթադրելը թէ ուրիշ երկրի մը—զոր օրինակ Ֆրանսայի—ժողովուրդն ալ կընայ համակրիլ Սպանիոյ։ Բայց ի՞նչ ըրաւ Անդլիա։ երբ հարիւ կը սկսէր պատերազմը, և երբ գրեթէ չմնաց տարածային առաջին նշանները կը վերջանային, անկլօ-ամերիկեան նիզակակցութեան մը ճիւաղը նետեց մէջտեղը, պրոտոս ջուրերու մէջ որսալ սկսաւ, միլիոնները կազմակերպեց Ամերիկայի համակրութիւնները երդելու համար։ հաշտարար քաղաքականութիւնն չէր այս, և Անդլիա այս ընթացքով ցոյց կուտար թէ քաւ ուսան է որ սպանիոյ ոգիները Անդլիայի չերլան, թէ՛ զ անդին Սպանիոյիները և Ամերիկացիները անհաւասար կռիւ մը մղեն և դիրար կոտորեն, նիւթապէս և բարոյապէս փճանան։

Կ'ըսուի թէ մեծ պետութեանց միջամտութիւնը անոր համար յետաձգուեցաւ, վասն զի Անդլիա նախապէս բոլորովին պիտի հակառակէր այդպիսի դաղափարի մը, և միւս տերութեանց համար դժուար պիտի ըլլար երեսը առաջարկութիւնը ետ առնել, անդամ մը որ դործին մէջ մտնէին։ Եւ երբ Անտիլեան ծովուն և Քուպայի ցամաքին վրայ թշնամութիւնները հեղհեղուն աւելի եղեռնական կերպարանք մը կ'առնեն, Անդլիա նիզակակցութեան խնդիրներ կը յարուցանէ՝ ապագայ հաշիւները մաքրելու համար Ֆրանսայի և Ռուսիոյ դէմ։

Ահա ինչ որ ամենէն քիչ սասպատական է։ Ե.

ԱՐԴԻՔ

Հ. ՅՍԿՈԲՈՍ Վ. ՏՍՇԵՍԱՆ

Պզտիկ, գիրուկ մարմնի մը՝ որուն վրայ գաւառի դրոշմը չէ ջնջուեր դեռ, պիրուն գլուխ մը՝ որ իր լոյն ճակատը վարագուրող գլխարկով մը կը սկսի և թաւ ու գլխարկին պէս սեւ մորուքով մը կը վերջանայ, և որուն վրայ դեղուն աչերուն բարձունքը, ակնոցին քաշած թափանցիկ քօղին տակ՝ երկու պզտուն աչքերու ժամանակին առաջ ազատած նայուածքը կ'երերակայ, համակրելի դէմք մը ամբողջութեան մէջ և համակրելի ալ մարդ մը։ ահա ինչ որ պիտի բաւէր Հ. Տաշեանը ներկայացնելու։

Առջի իրիկունը, Թրամվէյին մէջ առաջին անգամ ըլլալով բարեխառնութիւնը ունեցայ զինքը տեսնելու, թէև չատ հեռուէն, և հաւատացէք, նոյն իսկ յուսախարութիւն մը կրնայ այն մարմիս հաւատքիս մէջ՝ որ զինքը ինծի երեւակայել տուած էր հակայ մը իր մարին պէս, և վարկեան մը շուարեցի հաւատալ թէ այդ պզտիկ մարմնին մէջ իրո՞ք Տաշեանը պահուրտած ըլլար։

Երկկ տակայն, Մխիթարեաններու Բանկալթիի վանքին մէջ, Հ. Եղիշէ Գափթանեանի քովն հարիւ մտնած, բարեբախտ դիպուածով մը, վարը, քովինն մէջ նորէն կը հանդիպիմ Հ. Տաշեանին։

Նոյն ժպտուն դէմքն է, պիտիոյ գանդարերուն տակ՝ չափաւորներուն ծայրը ձեւացած պտրակի խոռոչներով, անհանդարտ կեցուածքը դարձեալ նոյն կարճակ մարմնին՝ որ կարծես չի կրնար կրել իր վրայ հոնգչէղ ոգեկիր բայց ծանր գլուխը։

Կը մտնեմ իրեն, հիացման և տարակուսանքի խառն զգացումներս յայտնելու համար։ Կը զարմանայ որ այդչափ կարեւորութիւն կը տրուի իր անունին։ գիտակցութիւնը չունի կարծես իր ըրածին այն աստիճան, որ պահ մը կը մոռնայ թէ յեռադարձ ակնարկ մը ունա՛ չէ նետեր իր երկերուն վրայ, և ճշմարիտ արտաքսումին պէս՝ մոռցած իր երկկի գործերը, վաղուանին վրայ կը խորհի միայն։

Հիանալի խօսող մէն է, միշտ լեցուն բերանով, և անդադրում խնդուած մը՝ որ իր խօսքերը կը մեղրուէ։ Կը հարցափորձեմ զինքը իր անցած գործերուն, իր ապագայի աշխատութեանց վրայ։

—Օ՜, բան մը չեմ կրնար ըսել, կ'ըսէ, ապագայի աշխատութիւններուս վրայ. կան չատ մը ձեռագիրներ՝ որոնք չեն ամբողջացած և չպիտեր վրանին խօսիլ. պիտի չարունակեմ մասնաւորապէս մատենագրական ուսումնասիրութիւններս։

Եւ քիչ մը տեսչ խնդուքէ մը ետքը.

—Ատաղձ չատ կայ հոն, և ամէն օր կ'աւելնայ. խնդիրը ժամանակին վրայ է։ և պիտք է զայն սիրաշահիլ։

Բան տարուան աշխատանքէ մը ետքը, դիւցազնական բան մը կը գտնեմ իր վերջին աշխատութիւնը փոփոխիլ մէջ։ Տասներչորս տարեկանին բռնուեր է իր հայրենիքէն՝ կարմէն՝ ուր կը վերադառնայ հիմա 34 տարիներու ծանրութիւնը վրան, ամբողջ բերդմնաւոր անցեալ մը ետին թողած, կրելով անուն մը՝ որ մեծապէս տեղերին մէջ կը բռնի այսօր հայ բանասիրական աշխարհին մէջ։

Կարնոյ մէջ մնաւոր ազգականներ միայն ունի. չատ չպիտի մնայ հոն և անմիջապէս պիտի անցնի Էջմիածին՝ քրքրելու համար հայերէն գրչագիրներու կոյտը՝ որուն մեծ մասը դեռ չէ հրատարակուած։

Հարցում մը նորէն կը սոդոսկի մինչեւ շրթունքներս, բայց դուրս չթռած, անիկա կը հասկնայ հարցնելիքս, և իր անվրէպ խնդուքով՝

—Բայց ո՞չ, կ'ըսէ, ուսումնասիրութիւն մը չէր, որ պիտի բերէի հետս. հաւատացէք որ կատարեալ աշխատութիւն մը չպիտի կարենար ծնունդ առնել հապճեպ քրքրումէ մը։ Հիմերը պիտի ըլլան պարզապէս ապագայ աշխատութեան մը՝ որուն համար դէթ երկու տարի մը զոհել պէտք է նոյն իսկ էջմիածնի մէջ։

Եւ ակնոցը հանելով, թաշկինակով կը սկսի աչքերը սրբել։ Ո՜հ, այդ աչքերը. լամարին կիսիշ լոյսը գիշերուան աշխատութիւններու մէջոցին, և գլուխը կախ, ձեռագիրներու, գիրքերու թիզատումը, չատ բան են կորցեր անոնցմէ. այսօր վիրջն ծայր տակը են անոնք։ ինքն ալ մեծ յոյս մը չունի անոնց ազկնարուն վրայ։

—Ագէկ գիտեմ որ մէկը խախտած է հիմն, կ'ըսէ, ակնոցը քիթին գետեղելով նորէն։

Ու կը բաժնուիմ երկմէ ուճապարող քայլերով, վախնալով որ զէմքիս վրայ չկարդայ այն հիացման պարարկուած ապնիւ նախա ձին տարտամ արտայայտութիւնը՝ զոր ամենքս ալ կ'ունենանք նմանորինակ պարագաներու մէջ։

Եւ այս տողերը վերջացնելու համար կը յիշեմ սա խօսքը՝ զոր առջի իրիկուն, թրամվէյին էջած ատենին, բարեկամ մը ըսած էր ինծի.

—Ահա մա՛րդ մը։

ԱԲԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Զղատկարութեան ձեւեր։—Զղատկարութիւն վիրական (neurasthénie traumatique).—Երկաթուղիի ուղեղ (railway-brine).—Երկաթուղիի ողնածուծ (railway-spine).—Ուռնադիր մը ունի խանձուելով՝ զղատկար.—Կառքի իյնալով զղատկար ամերիկուհի մը.—Վիրական զղատկարութիւնը դրամական հատուցումի տեսակէտով։

Զղատկարութեան այլազան տեսակներուն մէջ կարեւոր ձեւ մը ալ կայ, որուն մասին ընթերցողներուն քանի մը ծանօթութիւններ տալը օգտակար կրնայ ըլլալ։ Զղատկարութեան այս ձեւը վիրական զղատկարութիւն կը կոչուի և քիչ կամ չատ զօրաւոր փիզիքական՝ կամ վիրական բարդումի (choc traumatique) մը հետեւանքն է։

Քանի մը տարիներէ ի վեր է որ տեսնուած է թէ զանազան տեսակ բաղխումները, և մասնաւորապէս երկաթուղիներու իրարու զարնուելէն առաջ եկած բաղխումները, բաց ի սովորական վիրաբուժական վիրքերէ և զղային կեդրոններու ան յայտնի խախտումներէ, կարգ մը զղային անկարգութիւններ յառաջ կը բերեն, որոնց վիրական զղախտութիւն (névrose traumatique) անունը կը տրուի։

Այս զղային վիճակներուն ամենէն կարեւորները զղատկարութիւնը և զղագարութիւնն (hystérie) են, որոնք զատ կամ միաւորեալ կը տեսնուին ո և է բաղխումի ենթակայ եղող անձին վրայ։

Ամերիկայի մէջ, ինչպէս յայտնի է, երկաթուղիի արկածներ չատ կը պատահին և այդ արկածներուն հետեւանքով ամերիկացիներուն վրայ տեսնուած զղային վիճակներուն տարօրինակ անուններ տուած են։ Եր զղային հիւանդ վիճակը գլխու կամ ուղեղի անհանգստութեան նշաններով երեւան կուգայ՝ երկաթուղիի ուղեղ կ'ըսեն։ իսկ երբ հիւանդութեան ցոյց տուած նշանները ողնածուծին կը պատկանին՝ երկաթուղիի ողնածուծ անունը կուտան։

Այս երկաթուղիի ուղեղ և երկաթուղիի ողնածուծ անուն հիանդութիւնները պարզապէս զղատկարութեան ձեւեր են և ասոնց հետ քիչ մը ալ ամէնուն ծանօթ զղագարութենէն (hystérie) խառնուած է։

Գերմանացիներուն վիրական զղախտութիւն (névrose traumatique) ըսածը դարձեալ զղագարութեամբ խառն զղատկարութիւնն է։

Ո՛բիմն զղատկարութիւն առաջ բերող զանազան պատճառներուն մէջ մոռնալու չէ նաեւ փիզիքական բաղխումն ալ։

Այս փիզիքական բաղխումները տեսակ տեսակ ըլլալով, յետագայ մէկ երկու օրինակները յիշել բաւական է, գաղափար մը կազմելու համար թէ ինչպէս փիզիքական կամ վիրական բաղխումները զղատկարութեան ծնունդ կուտան։

* *

—)(8)(—

ՕՏԱՐ ԷԶԵՐ

ԲՕԼ ՊՈՒՌԺԷ

Դ Ա. Ի Թ

Ահա այդ էր այն խորհրդաւոր արձանը, որուն համար Ցիկին Բլուէ կը բաղձար դիտնալ թէ գտնէ զայն պիտի աւարտէ՞ր, և քա՛ի որ քանդակագործը կը խօսէր, կաւէ ու կտաւէ այդ ուրուականը ա՛լ աւելի առեղծուածային կեանքով մը կը սկսէր ողեւորուիլ ինծի համար։ Իվ կ'ըսէր.

—«Կը տեսնես։ Չի կայ նոր բան մը աշխատանոցին մէջ. եռ որ, եթէ առաջ ըլլար, ա՛յնչափ երկար կ'ունենայի քեզի ցոյց տալու...։ Մարդս, երբ կը տառապի, իր ներքին զօրութեան վերջին կէտէն կը դարնուի։ Իմ զօրութիւնս արուեստս էր, և երեք տարի շարունակ. —աղէկ լսացա՞ր,— երե՞ք տարի շարունակ... անկարող վիճակի մէջ էի։ Դուն ճանչցած չես բնաւ, անթօմպոլիզի դաղափարի այն չարչարանքը որ չի խախտիր տեղէն, ինչպէս որ չի խախտիր վէրքի մը մէջ խորտակուած սուր մը, և որ թող չի տար քեզի որ ուրիշ մտածում մը ունենաս, անուշ մը, կամք մը։ Եւ յետոյ, այդ ծնունդէն սկսեալ, իմ մէջս գոյացաւ տարօրինակ նախազգացում մը, այն նախազգացումը թէ իմ առջեւ երջանկութեան պատիժը պիտի կրեի, թէ այսուհետեւ այլ ես բնաւ ոչ մէկ բաղձանքս չպիտի իրագործուէր, թէ ձախողուածը դրուած էր հասուն տարիքիս...։ Ձո՞ս հանկնամ։ Ինձմէ աւելի մեծեր չմոլեռուեցան վհատեցան այն հաւատքով թէ, տգամ մը որ երիտասարդութիւնը կը դրաւէր, տաղանդին ալ վախճանը եկած էր։ Երբ երեսուն տարիքը անցուց, Միւսէ՛ալ բան չդրեց։ Եւ նոյն իսկ մեր մէջէն անոնք որ մոլեռագոյն մաղերով դեռ կը շարունակեն աշխատիլ, միտք կը կարծես որ ամէնքն ալ չե՞ն ա՛ցած տարակոյսի այդ ճգնաժամէն՝ երբ դնաց Գոռա երիտասարդութիւնը...։ Այդ ճգնաժամը, ուրիշ մը աւելի ես պիտի կրեի, ես որ չդադրի թէ կը ծերանայի, ես որ չհաւատացի առոյ։ Չիս յիսարի տեղ պիտի դնես։ Բայց տասնըհինգ տարի շարունակ, եղայ ինչպէս որ կ'ըսեն թէ կ'ըլլան շատ մը Արեւելցիներ. «որէ՞ չէ՞ոցայ...»

Այնպիսի վիդովեալ կերպով մը չիշտեց այս բառերը, որ մարէս անդամ չանցաւ մտայլ։ Զրնքը տուայտեցնող ներքին եղերերգութիւնը քիչ քիչ կը յայտնուէր ինծի։

—«Կը հանկնամ ըսածդ,» ըսի իրեն. «սրդուդ այդ ծնունդը կրնանպատիկ դժբախտութիւն մը եղաւ, առաջին՝ իբրև ազետաւոր բան մը և երկրորդ՝ կենացդ այն թուականին պատճառաւ՝ յորում հարուածը սրտիդ արուեցաւ։ Այդ հարուածը անոր համար ծանր եկաւ քեզի՝ վասն զի, անոր մէջոցաւ, միւս բաներն ալ զգացիր, ալեփնէն տարիներու անխուսափելի փոխուսաը, և սոյդ սեանկութիւն մը ըլլալու և անոր պատրաստուելու հարկը։ Բայց կեանքի մէջ քիչը այ՛չ՚ալ բաներ կը մնայնն տակաւին. ամէնէն առաջ, սիրատուրի կենդ...։»

—«Ամենէն ձախորդն ալ ի՞նքը,» ընդսիջեց սրանեղութեամբ։ «Անոր գլուխը ամենէն խելք չի կայ։ Սիրաս չա՞ն նեղացուց...։ Այո՛, բարկացայ իրեն սա տեղը, երկու քայլ անդին, ի՛ն։ դուն համար,» և ցուցուց աշխատանոցին փորրիկ պարտէզը հանող դուռը։ Աչքիս երեւցաւ. կա՛ ես թէ ամառուան այդ գեղեցիկ օրին՝ այն պահուն բաց թողուած դուռը ծածկող սրահակը (tapisserie) կ'երերար, իբրև թէ մէկը պահուրտած ըլլար ետեւն։ Բայց իվ կը շարունակեր.

—«Բալկացայ իրեն բաւական չցաւելուն համար։ Ա՜հ դուռնը, մերինը, ճշմարիտը...։ Բարկացայ իրեն տրեկան ու խանդավառ սիրով ա՛ս սիրելուն համար...։ Սրդողեցայ իրեն՝ ինքն ալ ծերանալուն համար, ալ դողեցայ ալրունքներուն ու ճերմակ մազերուն, սրդողեցայ իր խօսքերուս ու լռութիւններուն համար...։ Փեզի ինչ կ'ըսեմ կոր, երեք տարի չարունակ խնդիր պէս էի։ Եւ յետոյ, բնաւ զգած մը չարատարեմ... բնա՛ւ, բնա՛ւ...։ Այդ տարիները, չապրածի պէս ե՞մ...։»

—«Ի՞նչ, հիմա՞,» հարցուցի, և ցուցուցի իրեն քաղաքական արձանին սպիտակ զանգուածը, որուն մոտեցած էր խօսած ատենը և որուն վրայ դարձան նաև իր աչքերը։ Դարձեալ հարատեւութեան փայլակ մը կը լուսաւորէր իր դէմքը։ Այդ բոլորովին ջիղէ եղող մարմնաւոր խառնուած քներուն յատուկ եղող վայրենական փոփոխութեան մէկ հրաշքովը՝ կերպարանքը փոխուած էր։ Վերջապէս կը տեսնէի երիտասարդութեան Բլուէն, գեղեցկութեան այն երազատեսը, իր տեսիլներուն սպասարկու անվրիպելի դործաւորն ձեռքերովը։ Սեռն ու անկեղծ, ջերմեռանդն, գրեթէ հանդիսաւոր, և իր խօսքերուն մէջ սակայն պատժապարտի պատարտումամբ մը, որ չատ տարօրինակ թուեցաւ ինծի, պատասխանեց.

—«Հիմա ալ կրցայ աշխատիլ, վերջապէս...։ Բրի ինչ որ պիտի տեսնես, ինչ որ ամենէն առաջ դուն պիտի տեսնես...։ Ամիս մը առաջ, երբ առուն նոր եղած էի և պարտէզիս մէջ առանձին կը պտըտէի, արեգակը շաղշաղուն էր, թռչունները կ'երգէին, տերեւները կը սարսռային, վարդենիներուս վրայ վարդերը կը սկսէին բացուիլ։ Վայրկեան մը բնութեան վերակենդանութեան (renouvau) և անոր անգիմադրելի զօրութեան տպաւորութիւնը ունեցայ՝ որ, ելիտասարդուելանս, գինի՛ պէս կ'արբեցուցեր զիս։ Խորը, ձեռքս քանդակած մարմարեայ նատաբեւս վրայ նստայ և սկսայ ձեռքովս փարիսալ տարփենները որ դրասանդներու հետ կը խաղան և այդ հանդստացին բաղուկները կը յիշեմ սա խօսքը՝ զոր առջի իրիկուն, թրամվէյին էջած ատենին, բարեկամ մը ըսած էր ինծի.

—Ահա մա՛րդ մը։

ԱԲԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՌԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Ամսոյ մը ետքը՝ Ամերիկայի համար։ Ամսոյ մը ետքը՝ Ամերիկայի համար։

Ամսոյ մը ետքը՝ Ամերիկայի համար։

Ամսոյ մը ետքը՝ Ամերիկայի համար։

Ամսոյ մը ետքը՝ Ամերիկայի համար։

ՄԱՄՈՒԼ

ՅՈՒՇՈՒՅԱՑՈՒՆ
ԶՈՐԳԻՎԱԳՈՒՄ - ՕԶՈՒՆՈՒՄ

ՈՎՈՒՄ Ի ՀԱՅՍ

Դարս Ամերիկայի քիմ
Ամերիկայի Ամերիկայի Ամերիկայի
Ամերիկայի Ամերիկայի Ամերիկայի
Ամերիկայի Ամերիկայի Ամերիկայի

յու տրամադրութիւն ունին, բայց այս տխուր օրինակները տեսնելով կը պայթակղին իրաւամբ, և լաւագոյն կը համարին ձեռնպահ մնալ՝ քան թէ իրենց անունն ու յիշատակը, փոխանակ օրհնելի տալու, վէճերու, գժտութեանց, և թերեւս իսկ բամբասանաց նիւթ թողուլ ապագային...։

Եկեղեցւոյ հովիւներուն նուիրական պարտքն է իրենց անաչառ հոգածութեան առարկայ ընել այս ամենակարեւոր խնդիրն, և օրինաւորապէս վերջ տալ ամէն խնդրոյ, եթէ չեն ուզեր պատասխանատու մնալ եկեղեցւոյ և պատմութեան անաչառ դատաստանին առջեւ։

Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը երկկառաւօտ Բանկալթիի մանկապարտէզը այցելեց։

Յետոյ Ն. Սրբազնութիւնը իր բնակարանը դարձաւ և նախագահեց Իզմիրեանց կտակի Յանձնաժողովին՝ որուն բոլոր անդամները ներկայ էին։

Յանձնաժողովը գոհութեամբ կարդաց Մշոյ աղջկանց վարժարանի քառամսեայ տեղեկագիրը և որոշեց քաջալերական գիր մը ուղղել Մուշ։

Յանձնաժողովը ընդարձակ խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ թէ ներկայանալի երկասիրութիւնները ինչպէս պէտք է ըլլան, ի՞նչ նիւթեր հարկ է որ պարունակեն գլխաւորաբար. թեր ու դէմ կարծիքներ յայտնուեցան 1887ին այնպատակաւ պատրաստուած ծրագրին տրամադրութիւններուն նը-կատմամբ։ Յանձնաժողովը որոշեց այս մասին վերջնական կարգադրութիւն մը ընել իր յառաջիկայ նստին մէջ։

Յանձնաժողովը իր երեկուան նստին մէջ ներկայացուած և ընդունուած երկասիրութիւններու մրցանակները վերջնականապէս որոշեց։

Կ'ըսուի թէ երկու երկասիրութիւն միայն արժանի դատուած են մրցանակի։

—Սուրբ Պլաք հրէուհիին հայ եկեղեցիին ծոցը ընդունուելուն նկատմամբ Ազգ. Պատրիարքանը բանակցութեան մէջ է. այս խնդրին վրայ կարեւոր թագրիր մը ղրկուեցաւ երէկ ձեռնհաս մարմնին։

—Կեսարիոյ բոլոր եկեղեցիներուն քահանաները և Թաղ. Խորհուրդները հանրագրութիւն մը ղրկած են Պատրիարքարան, որով կը խնդրեն իրենց Առաջնորդ Տ. Տրդատ Ծ. Վ. Պալեանի եպիսկոպոսացումը։

—Ուսումն. Խորհուրդը՝ տեղեկագրով մը մայրաքաղաքիս մէջ հաստատուելիք երկու վարժապետանոցներու ծրագիրը մատուցանելով Ս. Պատրիարքին, անոնց անմիջապէս բացման մասին հարկ եղած տնօրինութիւնը և կարգադրութիւնը խնդրած է։

—Դասաց-Գիւղի Արամեան վարժարանի ձեռագործներու վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի մայիս 31. կիրակի, մամ երկրորդ կէսին (Ը. Թ.) նոյն վարժարանին մէջ։

—Բաղէշէն կը գրեն մեզ.

Խնդրակատար Ս. Աստուածածնայ վանքին մէջ Պատրիարքարանի օժանդակութեամբ բացուած որբանոցներէն մէկը՝ ուր հիմա 7 12 տարեկան 30ի մօտ որբեր կը գտնուին, շատ յոռի վիճակի մը մէջ է։ Դաստիարակի պակասը շատ զգալի է, քանի որ հիմա որբանոցը կը կառավարուի հաճի աղաներուն խնամարկու տիրացուի մը ձեռքով։ Որբերու մասին ալ հոգածութիւն չի կայ բնաւ. քանի մը ամիս առաջ ապրոյ մէջ բորոտութիւն մը ճարակել սկսած էր և մինչև հիմա դեռ չեն կրցած այդ տարախիսիկ հիւանդութեան առաջքը առնել։

Որբանոցին բացուելովը, դեռ շատ մը պզտիկ ճիժեր կը մնան փողոցներու անկիւնը, ամէնքն ալ ագքատ, մինչ դեռ ընդունուած աղոց մէջ կան որ ծնողք ունին և կրնան դրամով դաստիարակուիլ։ Զենք գիտեր թէ Տեղապահ հայրը ի՞նչ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ այս մասին։

—Զմչկածագէն կը գրեն մեզ.

Ապրիլ 26ին խնամ յայտով կերպով վերջացաւ տեղւոյս երեսփոխանական փոխարինութիւնը՝ որ առաջնորդական տեղապահ հօր նախագահութեամբ կատարուեցաւ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյն մէջ։ Տեղապահ հայրը այս յարթուն նորընտիր երեսփոխանները հրաւիրագիրներ պիտի ղրկէ փոխարինելու համար։ Պէտք է գիտնալ որ անծանօթ ժամանակներէ ի վեր Զմչկածագ գաւառակը ազգ. վարչութիւն ունեցած չէ։

Գառաջիկայ կիրակի, մայիս 31, թատիս Ս. Եկեղեցւոյ տօնախմբութիւնն ըլլալով, Գեր. Եպիսկոպոս Ապահունի Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ուխտաւորաց, նոյնպէս հետեւեալ օրը երկուշաբթի, Ս. Եկեղեցւոյս քարոզիչ Գեր. Յովհաննէս վարդապետ Հուրիկեան ըստ տրամադրութեան կտակի ի յիշատակ հոգւոց ուշտակագործ արհեստաւորաց Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ։

Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Էջմիածնի

Վ. Ապէնդրիկ Ապէնդրիկ
Մ. ՂՈՒԿԱՍԵԱՆ Ս. Ց. ԹԱՊԱՔՃԵԱՆ

Ընտրեալ հատուածներ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Առանձնաշնորհեալ կուսակալութեանց դիւանին տեսուչ անուանուեցաւ նոյն դիւանին քննիչը Բէյմալ պէյ։

ՇՆՈՐՀՈՒԵՑԱԻ

Արդարութեան նախարարութեան հուզուզի տեսուչ Նիյազի էֆ.ի Իւլայի Ա. աստիճան։

Գաստապա գաւառակին գայմագամ Սախտ պէյի Միւթէմայիզի աստիճան։

Սպարապետութեան թարգմանութեանց դիւանին քարտուղարներէն Մէհրան էֆ.ի Արիկեանի Միւթէմայիզի աստիճան։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ

Պաղտատի երեւելիներէն Բաչաճը զատէ Ապուիրրահման էֆ.ի Գ. կարգի Օսմանիյէ։

Պատերազմի ատեն Բրիզրէնի մէջ կամաւոր հաւաքող յանձնաժողովին նախագահ Ապտիւլկադիմ, և անդամներէն Մուֆթի, Շէրիֆ, Ազիզ Վէհպի, Շէյխ Սիւլէյման, Շէյխ Վէհպի, Բէյի էֆէնտիներուն և Բամիզ ապայի Յունական պատերազմի չքաւորամ։

ԷՏՀԷՄ ԲԱՇԱՅԻ ՊՈԼԻՍ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ։—Երէկ Սելանիկէն առնուած հեռագիր մը կիմացնէ թէ. մարաշխտ էտհէմ բաշա, զօրաբաժնի հրամանատար Իսմէր Միւշրի, Հաճի Թայրի, Հայտար, Համտի, Տոքթ. Հիլմի բաշաները, և կեսաբաժնի հրամանատար Սապիթ, Տոքթ. Հալիմ բաշաները, գնդապետ Հիւսնի, տեղակալ Ալի Թէվկի պէյերը և Թեսալիոյ կայս. բանակին սպայակոյտին մէջ անդամները երկէ առտու Սելանիկէն ճամբայ ելան ու գնացին։

—Այս առտու ժամը 11ին ատեանները Էտհէմ բաշա և իր սպայակոյտը Սիրքէճիի կայարանը հասան, ուրկէ ուղղակի կայս. պալատ գացին, իրենց հաւատարմութեան հաւատիքը մատուցանելու Ն. Կ. Վեհափառութեան։

(Էտհէմ բաշայի ընդունելութեան մանրամասնութիւնները վաղուան թուով.)

ԹԵՍԱԼԻՈՅ ԳԱՐՊՈՒՄԸ ԵՒ ԷՏՀԷՄ ԲԱՇԱՅԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ։— Հաստատեան վերջնական զանգագրին համաձայն օսմ. կառավարութիւնը Թեսալիան պարպելով, վերջնական դաշնագրին տրամադրութիւնները գործադրեց։ Մարաշխտ էտհէմ բաշա իմացնելով թէ օսմ զորքերը ամբողջովին իրենց տեղերը ղրկուեցան. Վեհ. Սուլթանը հրամայեց որ Էտհէմ բաշա իր սպայակոյտին հետ կայս Դոլիա չգնայ ով Սելանիկ վերադառնայ. Էտհէմ բաշա և Թեսալիոյ կայս բանակին բոլոր հրամանատարները և սպաները չգնացին նրատելէ յետոյ, Վոլոյի հիւպատոսները և պարպումի միջազգային յանձնաժողովին անդամները ղրկեցի մայրաքաղաքը մինչև Սելանիկ։ Նաւահանգստին մէջ գտնուող իտալական, ֆրանսական, անգլիական մարտանաւերը դրօշակներով բարեւեցին օսմանեան շրջանաւերը։ Երբ շրջանաւերը օտար յածաւորակներուն մօտեցան, այս վերջիններուն հրամանատարները կամուրջին վրայ ելան և նաւաղները բարեւի կենալով «Հուրրա»., կեցցե՛ն օսմանցիները՝ աղաղակեցին երեք անգամ. որոնց պատասխանեցին օսմ. զօրքերը «Բարի՛ւ հանդիպում չէ՞ աղաղակելով։ Երկու ժամ յետոյ օսմ. շրջանաւերը Սելանիկ հասան, ուր Դոլիա և Սի-բէյէա շրջանաւերը կանգ առնելով, միւսները շարունակեցին իրենց ճամբան։ Շրջանաւերը Դոլիա շրջանաւին առջեւէն անցած ատեն, էտհէմ բաշա մէկիկ մէկիկ բարեւեց օսմ. զինուորները, և ըսաւ անոնց. «Բարձեալը անսպառ կենաք պարգեւէ մեր Թագաւորին. տէրութեան և ազգին պարգեւէ ձեզ ամէնքդ. Բարի ճանապարհ տայ Աստուած, զաւակներս, ողջ եղիք։»

Շրջանաւերը իրարմէ բաժնուած ատեն, էտհէմ բաշա հրամայից որ բոլոր նաւերուն մէջ նուագածու զօրքերը «Էյ կապրէր» եղանակը նուագէն։ Մէ այդ միջոցին կարելի չէր նկարագրել յափշտակութիւնը բոլոր զինուորներուն, որոնց դէմքերուն վրայ անճառելի ցնծութեան մը ճառագայթումը տեսնուեցաւ յանկարծ։

—Մեծ տէրութեանց դեսպանները Թեսալիոյ ամբողջական պարպումը հաղորդեցին հեղէն կառավարութեան, որ պաշտօնապէս հրատարակեց զայն։

—Լարիսա քաղաքը հեղէն իշխանութեանց յանձնուեցաւ կիրակի առտու։ Քաղաքն կառավարական պաշտօնատունը նորոգութեան կոչուելով, հրամանատարութեան համար տուն մը վարձուեցաւ առժամաբար։ Նոյն օրը պարպուեցան Թրնավա, Լարանի Վէլեսթիս, և Լարիսայի ու Վոլոյի մէջտեղ գտնուող ուրիշ գիւղեր։

—Թեսալիոյ հեղէն բանակը հետեւեալ կերպով բաժնուեցաւ. Ա. զօրաբաժինը և Ա. կեսաբաժինը պիտի մնան Զաթաճա. Բ. կեսաբաժինը և հետեւակազօրքերու Բ. գունդը՝ Լարիսա. Ե. գունդը՝ Լարիսա, Գ. գունդը՝ Վոլօ։ Զինուորական մթերանոցներն ալ Վոլօ պիտի գտնուին։ Թեսալիոյ ընդհ. հրամանատարութեան կեդրոնը, առէր պէս Լարիսա պիտի ըլլայ։

—Թեսալիոյ պարպուելուն վրայ, Վոլոյի առջեւ գտնուող օտար մարտանաւերը եւս քաշուեցան։ Ֆրանս. երկու մարտանաւերուն մէկը Իզմիր և միւսը Կրետէ գացին։

ՏՈՄՈԲՈՍԻ ՕՍՄ. ԴԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ.—Տոմոբոսի կռուին մէջ մեռնող օսմ. զինուորներուն դերեզմանատունը կը գտնուի քաղաքին վրան, բլուակի մը կուշտը։ Մարմարէ սիւնի մը վրայ սա արձանագրութիւնը կայ թուրքերէն, յունարէն և ֆրանսերէն լեզուներով «Ցիշատակ 1897ի թուրքահոյլէն պատերազմի»։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Մարքիզ տի Բամբօ Սակրատօ, որ Աթէնքի սպանիական դեսպանն ալ է, Աթէնք գնաց իր յանձնարարագիրները տալու համար Եարկիոս թագաւորին։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՑՈՅՆԵՐԸ.— Ս. Փիայի մէջ պաշտօնական աղբիւրէ մը իմացուած է թէ Կրօնքներու նախարարը հրաման տուած է որ Սթանլիմաք այր յանցաց եկեղեցին, յունական յանձնուի նորէն։ Ցայսկայ որ Գավաքլըի վանքն ալ յունական դարձուի։

Բ. ԲԱԳԵՐՈՒ ՍԱԿՍՈՆՈՅՑ.—Նախընթաց օր գումարուելու Պոլսոյ քարտէներու խառն յանձնաժողովը. Ն. Բատուկի եան Գարբրիէլ էֆ.ի նախագահութեամբ, քարտէրու սակայցոյը որոշելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը և դեսպանուհին, երկուշաբթի տարձակուրդով Պէրլին պիտի ելթան։

ԹՈՒՐՔԵՍԵՐՊ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ.— Թուրքեսերպ առեւտրական դաշնագրին բանակցութիւնները անցեալ շաբթու դադրեցան։ Սերպ պատուիրակները վաղը Սելանիկի ճամբով Սերպիա պիտի երթան և վերջնական հրահանգներ ստանալէ յետոյ, Պոլիս պիտի դառնան։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պ. Անճէլ, որուն պիտի յաջորդէ Պ. Սթրաուս, Ֆիրատելֆիոյ գիտութեանց համալսարանին տնօրէն անուանուած է։ Դեսպանը սեպտեմբերին կը մեկնի Պոլսէն։

ԱՅՏԸՆԻ ԿՈՒՍԱԿԱԼ Բեսիմի բաշա անցած երկուշաբթի Այասուլուք գնաց և աշք անցուց հոն կատարուած հնագիտական պեղումները։

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Պուլկարիոյ իշխանը պատուանշաններ տուաւ ռուսական դեսպանատան և հիւպատոսարանին հետեւեալ պաշտօնեաներուն։

Պ. Մաքսիմ Ֆէ և ընդհ. հիւպատոս Պ. Լակ փքքի Քոպոպէյնէ Արքանէի Ա. աստիճանները։ Պ. Զերպաչէֆի, դեսպանատան բժիշկ Պ. Դարաքանովքի և Պ. Բէչքանֆի Ս. Աղէքսանդրի Բ. աստիճանները, և ուրիշ կարգ մը պաշտօնեաներու Քոպոպէյնէ Արքանէի և Ս. Աղէքսանդրի Գ. և Դ. աստիճանները։

ԿՐԵՏԷ.—Կայս. իրատով կրետացի 50 շքաւոր մանուկներ Իզմիր իրենց Համիտիէ արհեստանոց վարժարանին մէջ ընդունուեցան։ Կրթական նախարարութիւնը որոշեց 59 մանուկներու ալ Դամասկոսի և Միտիլիի վարժարանները ղրկել։

ԱՆՇՈՒԽ ՎԱՌՕՐ.—Պոլսոյ մէջ հաստատուած անծուխ վառօդի արքունի գործարանին բոլոր գործիքները պատրաստուած և Գերմանիայէն յատկապէս վարպետ մը ալ բերուած ըլլալով, այս ուրախտեւ բանակին համար պէտք եղած անծուխ վառօդը այդ գործարանին մէջ պիտի պատրաստուի։

ԿՏԱԿԻ ԽՆԴԻՐ.—Մոնթրէալ կը տեղեկանայ թէ Կրետէի նորընտիր մետրապոլիտ Տ. Լուսէնիոսի Աթէնք երթալուն պատճառը, 280,000 ֆր. կտակի խնդիր մը է։ Այդ գումարը ձգած է Սֆաքիայի Բէսէնուտաքի անուն անձ մը, որ հեղէն հպատակութիւնը ընդունած էր, Սֆաքիոյ կրթական յառաջդիմութեան համար։ Հանգուցեալին ազգականները կասկածը չեղեալ կը նկատեն։ Խսդիրը Աթէնքի դատարաններուն առջեւ եղած ըլլալով, մետրապոլիտը հոն գնաց Սֆաքիոյ կտակընկալ հասարակութեան շահերը պաշտպանելու համար։

ԿԱՅՍ ԻՐԱՏԷՈՎ թիկնապահ Հիւսնի բաշա և Ա. յիսնապետ Սիւլէյման պէյ պաշտօնով Էրզրում պիտի երթան։

ԿԱՆԽԱՀԱՍ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ.— Դամասկոսի մէջ կարգ մը իմամներ առանց հրամանագիր առնելու 8—9 տարեկան աղջիկներ կը նշանեն ու կ'ամուսնացնեն, ցաւալի հետեւանքներու տեղի տալով. անցեալ օր 9 տարեկան աղջիկ մը ալ կա խեղաս ամուսնութեան պատճառով մեռաւ։ Զեռնհաս իշխանութիւնը ազդարարեց որ այսուհետեւ առանց հրամանագրի, իրենք իրենց գլխուն այդ տեսակ ամուսնութիւններ կատարող իմամները կամ մուխթարները խիստ պատիժներու ենթարկուին։

ՁԻՆ ՈՒՂԵՒՈՐՆԵՐ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ — Պէրլինի զինուորական դեսպանատան Ա. և Գ. քարտուղարները, թարգմանը և ուրիշ պաշտօնեայ մը, որ քանի մը օրէ ի վեր Պոլիս կը գտնուին, այցելեցին կայսրանգարանը, Մեծ-Շուկան և ուրիշ տեղեր։ Երէկ Բէյքն ուղեւորեցան։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Գալաքճը սրի գլուխը, պարսկահպատակ Թոմա Անասթաս սնանկացաւ։

—Բերա, չիտակ ճամբան, 108 թիւ վաճառատան տէր Ժ. Մ. Բաբա սնանկ հրատարակուելով բանտարկուեցաւ։

ՄԱՀ —Ե. զօրաբանակին Նիդամիյէ զօրքերուն հրամանատար Էտհէմ բաշա մեռաւ։

—Տէքիրտէրէնէի տեսչութեան օգնական Մուսթաֆա Բէյիա պէյ երէկ մեռաւ Սկիւտարի մէջ։

ՀՆՈՒԹԻՒՆ —Երկու տարի առաջ, Մարիսայի մէջ, Զաքարեան Յակոբի այդիէն արձանները գտնուելով կայս. Թանգարան ղրկուեցան։ Այդ արձաններուն համար 5000 ղրշ. պիտի վճարուի Յակոբ Զաքարեանի, ըստ օրինի կէսը Մէարիֆի պաշտօնատունէն և կէսը Այտընի կուսակալութեան տնտուկէն։

ԲԷՕՍԹԷՆՃԷՅԻ ՄԷՋ ՀՐԴԵՀ.—Մայիս 11ին Բէօսթէնճէյի մէջ մեծ հրդեհ մը եղաւ. Ռումանիոյ շրջենաւային ընկերութեան և երկաթուղիին մթերանոցները այրեցան։ Վնասը 300,000 ֆր. կը հաշուուի։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ —Դէմերիկեան թերթերը կը գրեն թէ բնիկ Պոլսցի յոյն մը ալ, Եուվան Մրիայիլ, որ Սան Ժուանի ռմբակոծութեան ատեն կը ծառայէր ամերիկեան զրահաւորի մը մէջ, ծանր կերպով վիրաւորուեցաւ։

ՇԱՂԱՒԻՆ.—Թեսէլոնիկոյ ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ Բրայի Թարլա պէյի, Բիրէճճանէ և ուրիշ մէկ քանի փաղցներու վրայ, ուր ծաղկափոր դէպքեր շատ կը պատահին։

Պ. ՄԱՐԹԷՆՍ —Նախընթաց օր Պոլիս եկաւ հռչակաւոր օրէնսգէտ Պ. Մարթէնս, որ Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան ժողովին մեծայուն անդամ է, և Բէգրպուրկի համալսարանին մէջ կը դասախօսէ միջազգային օրէնսդիտութիւն։ Վէ՛ էձուէյրի մէջ 3000 քառակուսի մէթր հողի մը համար Անգլիոյ և Ամերիկայի միջև վէճ մը ծագեցաւ, զոր կարգադրելու համար առաջիկայ գարունին երկու կառավարութեանց կողմէ հայտարար ժողով մը պիտի գումարուի Բարլիզի մէջ։ Պ. Մարթէնս այդ ժողովին նախագահ անուանուած է։ Իր բազմաթիւ երկերուն մէջ ունի կարեւոր գործ մը, որ կը խօսի արեւելեան երկիրներու մէջ գտնուող հիւպատոսներու պաշտօնին և իրաւունքներուն վրայ։

Բէժիի ընդհ. տնօրէն Պ. Ֆորէնէի և Հանր. Պարտքի գիրման պահանջատէրներու փոխանորդ Պ. Լիտաս որ ժամանակէ մը ի վեր քննական պտոյտներ կ'ընէին Ս. չիպրոգոսի մէջ, շաբաթ օր Պոլիս կը վերադառնան։

ԵԿՈՂ ԴԱՑՈՂ.—Կայս. թիկնապահ և զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամներէն Իպրահիմ էտհէմ բաշա եանեայէն Պոլիս եկաւ։

Պոլսոյ քարտիներու արտօնատէր Միշէլ բաշա, Ռուսիոյ դեսպանատան զինուորական կցորդ գնդապետ Բէյք ֆ, Խտիվին թիկնապահներէն Պ. Լոյոֆէթ էտվարս և Պոլսոյի 55 իսլամ գաղթականներ Պոլիս եկան։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ վերատեսչութեան թարգմանութեանց դիւանին տեսուչ Ֆոխրի պէյ, որ Իզմիր գացած էր, տեղին նամակատան մէջ կատարուած գողութեան մասին քննութիւն բանալու, երէկ Պոլիս դարձաւ։

ԿՈՅԹԱԿՆԱՀԱՐ.—Անցեալ օր Զաֆրանպոլի Սգվիրան գիւղին մօտ դաշտի մը մէջ, երկու թուրք անծրեւէն ծառի մը տակ ապաստանելով, կայծակնահար եղան և մեռան։

—Թիրէի Ապչէսէյիր գիւղին մէջ թուրք կին մը գաւկին հետ կայծակէն զարնուելով, մայրը մեռաւ և զաւակը վիրաւորուեցաւ։

ՍԱՄՍՈՆԷՆ ՍՎԱԶ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.— Պառն Մաքայ Սամսոնէն մինչև Սվազ երկաթուղի մը չինելու արտօնութիւն ստացաւ կառավարութենէն։ Շինութեանց համար պէտք եղած դրամը պիտի տան անգլիայի դրամատէրներ։ Երկաթուղիի ընկերութիւնը ամբողջովին կազմուեցաւ։ Ներքին կանոնագիրը մօտ օրէն Հանրագուտ չինութեանց նախարարութեան պիտի յանձնուի։

Տ. ԽՍԱՂԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4ՐԴ ԵՐԵՍԸ

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

Հետեւեալ տեղեկութիւնները մեզ հաղորդուած են այս առաւօտ 23 Մայիս։

Կ.ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 764.— Զերմաչափը 20 աստիճան։ Օդը մասամբ ամպամած։

— Կեսօր, ժամը 4,24։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ.—Զերմաչափը ցոյց կու տայ։

Մոսկուա 13, Իզմիր 15, Բեռլսպուրգ, Վիեննա, 16, Բարիզ 19, Վալսնա 20, Աքենֆ, 22, Պեյրութ 23 աստ. զրոյեն վեր։

Սեւ Ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Պեկոռ։

Հրատարակուած է՝ Համաշոյ Բաղդասարեանի-Բիւրեանի փունջ և ձիւնջ Հայասպանեայց Եկեղեցւոյ։ Ազգային նախակրթարաններու համար։ Աշխատասիրութիւն Խորէն Ա. Քհնյ. Քէհլիվանեանի։ Վաւերացուած Կրօնական Ժողովէն։ Դիմել Պէրպէրեան գրատուն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	23	33
Ամէնէն բարձր գին	»	23	35
Ամէնէն վար գին	»	23	31
Ռումէլիի երկթ. զոց.	Ֆր.	110	—
Ամէնէն բարձր գին	»	110	37
Ամէնէն վար գին	»	109	87

ԲԱՑՈՒՄ 28 Մայիս

Օսմ. Քոնսոլիտ Սեռի Դ.	Ֆ. Կ.	23	35
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	110	—
Օսմանիյէ		390	—
Ռէժի		291	—
Օսմ. Պանքա		12	30
Քէյտի ժէնէրալ 0000մ.		8	24
Երկրագործական Պանքա		7	30
Մոս. 000. Շանսէ է Վալէօռ.	Ա. Ո.	3	12
Օսմ. Ապահ. Էջ.		1	40
Թրամուէյ բաստան.		870	—
» ժուլիանու		390	—
» պարտան.	Ֆր.	500	—
Տէրբոսի ջուրի ընկ.	»	315	—
Քարափ Կ Պոլսոյ	»	157	-

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ուն օրուան	Օ. Ո.	2	70
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. երկթ. ուն օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ՀՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանկնոց	Ղրշ.	87	05
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բոլ Եմպէրիալ	»	89	35
Քրիմլից	»	51	02
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	1[illegible]
Մէճաիլիք	»	96	30
Բուլպլի Ղոնդրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	12 1/2
» » » չէք	»	110	12 1/2
Բարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	22	—
Պէրլին անմոկոս չէք	Մարք	18	48 3/4
Վիեննա չէք	Ֆիորր.	10	87 1/2

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 8 Ցունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Ա.	Ա. Ո.	63	50
» » » Բ.	»	15	75
» » » Գ.	»	25	87
Դ.) բաց.	»	21	75
) զոց.	»	21	81
Փոխառութիւն Դասապա	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ Կայս. Պանքա	»	12	12
Այտընի երկաթուղի	»	13	50
Եգիպտական Միացեալ	»	107	75
Ագկ. Քոնսոլիտէ		111	31
Հելլենական 5 %	»	39	50
Մոնտրոլ հելլենական 4 %	»	43	50
Ռանտ » 4 %	»	33	50
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	94	—
» նոր » 6 % 1892	»	92	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	46 3/4
Դրամագեղչ	»	3	—

ՎԻԵՆՆԱ, 8 Ցունիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիորր.	47	60
» Լոնտոնի վրայ	»	120	55
Ռումէլիի երկաթուղի	»	61	40
Օսմ. Ռէժի	»	136	—

ԲԱՐԻԶ, 8 Ցունիս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	22	10
) զոց.	»	22	12
» » » Բ	»	46	—
» » » Գ.	»	26	15
Օսմանիյէ	»	398	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	111	50
Օսմ Ռէժի	»	296	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	559	—
Ֆրանս Ռանտ 3 %	»	105	20
Քէյտի Լիոնէ	»	835	—
Պանք տը Բարի	»	913	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3672	—
Իտալական Ռանտ	»	93	57
Սպանիական արտաքին	»	35	18
Զէք Լոնտոնի վրայ	»	25	235
Դրամագեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 8 Ցունիս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	40
Ռումէլիի երկաթուղի	»	115	20
Անատ երկթ. պարտանթուղթ	»	96	90
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	325

ՏՈՒԲԹԼՕՌ ՀԱՄԱՆՏԱՍ

Կը ծանուցանէ թէ, հինցած և նոր սկսած ջերմամղութիւնը և անկից առաջ եկած ամէն կարգի հիւանդութիւնները, բոլորովին նոր մեթոտով մը հինգ վեց օրուան մէջ կատարելապէս կը բժշկէ, առանց հիւանդին ցաւ զգացնելու. անոնք որ կը տարակուսին, բժշկուելէ վերջ կրնան վճարել բժշկութեան վարձքը։ Հիւանդները ամէն օր առտուընէ մինչեւ իրիկուն կըրնան ներկայանալ Տոքթէօրին դարմանատունը, Ղալաթիա Մանտրգճըար ճատէսի, Դարագուշ օթելին դիմաց. 97 թիւ լամպաճի խանութին վրայի յարկը։

29 20—40

VIN DE PEPTONE

Շատ ա՛գամ բէբթոնին և անոր սնունդարարութեան վրայ կը խօսինք. բայց ինչ որ կ'անգիտանանք սա է թէ այն հիւանդները որ ոչ է կերակուր չեն կրնար ուտել, բէբթոնային լուացումներով կը սնունցանեն։ Ասի մեծ ծառայութիւն մըն է զոր մատուցած է տաճոդոկան արուեստին, Մ. Շոսթօ, որ բէբթոնաւոր գինին ալ հիւանդներուն տրամադրութեան տակ դրած է։

ԿԱՐԵԻՈՐ ԱԶԴ

ՎԱՐԿԵՆԱԿԱՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿ

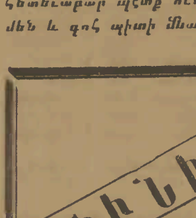

Եթէ կրփափաքիք հինգ վարկենի մէջ մօրուքնիդ և մազերնիդ սեւ կամ շագանակագոյնի փոխել, դիմեցէք Մահմուտ փաշա Քիւրքճի խանի դիմացի կարգը 131 թիւ Արամ էֆ. Սօղանճեանի վաճառատունը։ Հոն տեղի մազի ներկի ջուրն անվնաս նիւթերէ բաղադրուած է ի Բարիզ, եւ մազերուն տուած փայլունութեամբ, կակղութեամբ եւ գործածութեան դիւրութեամբ, փորձով հաստատուած է թէ մինչեւ ցարդ Եւրոպայի մէջ պատրաստուած ջուրերէն անմրցելի կերպով լաւ է։

ՇՈՇ ՄԸ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԴՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԲԱՒԻ.— ԳԻՆԸ 13 1/2 ՂՐՇ.

Գաւառաց յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։

Սոյն վաճառատան մէջ կ'գտնուի նաեւ սեւ մազերը դեղինցնելու համար ջուր, եւ մասնաւորապէս մազի իւղով խնամով պատրաստուած ներկեր՝ սեւ, խարտեաշ եւ շագանակագոյնի փոխելու։

6 ՎՃԱՐՈՒՄ ԿԱՆԽԻԿ 27—30

ԴԵՐՁԱԿ-ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գ, ԵՒ Ա, ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Կ. Պոլիս Թարագճըլար փողոց Թիւ 98

Նրբելուկ կերպասներու ճոխ մթերք մը ֆրանս. և անգլ. նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի յանձնարարեալ. տրամադրելի է ճաշակի տեր և վայելուչ հագուիլ ուզող պատուարժան հասարակութեան։

Վաճառատան նշանաբանն եղած է միշտ «Ուղղութիւն և գոհացուցիչ գիներ». հետեւաբար պէտք ունեցողները թող դիմեն և գոհ պիտի մնան։ 14 21—52

ԹԻՆԹՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ,
Հիմնեալ 1828—1829ին

1828
L'UNION
DE PARIS

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ Հ ԴՈՀԻ ՃԻՒՂԻՆ
97 Միլիոն
ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂԻՆ
137 Միլիոն
Ընկերութեան գրամատունն է
ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ Տնօրէն
Սէմսն էֆ. Բասոէրլեան
Կենաց ճիւղ

ԿԱՐԴԱ՛Ն

Ամենը՝ ըստ դասակարգի ցնցղատապի (պատուհանի) և հինգած ու ընտրած հարբունքներ

Զնայուած կամ դէշ դարմանուած հարբուխ մը շատ անգամ ցնցղատապի կը փոխուի, եթէ թոքախտ չդառնայ. երբեմն նոպաները այնքան ուժգին և յաճախակի կըլլան որ ամբողջ կազմուածքը կը խանգարի. քունը գրեթէ անկարելի կըլլայ. զարկը անկանոն. ամենաթեթեւ պաղը կը կրկնապատկէ ցաւերը։ Ցաճախ գնտակներ կը կազմուին որ չանցնելով կը ցոցեն թոքերը. երբ խուլ գոյնայ սիքերուն բջիջները կը քայքայուին և մեծաքանակ նիւթ կը կորուի, խուռոյներ յառաջ գալով։ Հիւանդը կը հիւծի առանց ցաւ զգալու, յարատեւ միամտութեան մը մէջ կիյնայ. իր թուքը, սկզբան ճերմակ, փրփրոտ և սատափի գոյն, տակաւ առ տակաւ գորշ կանաչկեկ գոյն մը կառնէ։ Իր կեանքը ուրիշ բան չէ բայց եթէ յամբ հոգեվարք մը և կը մարի կատարեալ գիտակցութեամբ։ Պէտք է զգուշանալ ուրեմն այն հարբուխէն որ կերկարի և որ մանաւանդ ցնցղատապի մը ծնունդ կուտայ։ Պէտք է արդիլել չարիքը երբ տակաւին չէ ծանրացած և ամենէն լաւը սկիզբէն իսկ ջնջելն է զայն։

Խահուէի դգալ մը «կուտռօն տը կիւյո» գաւաթ մը ջուրի կամ գործածուած ըմպելիին խառնուած, բաւական է շատ անգամ բժշկելու համար քիչ ատենուան մէջ ամենէն յամառ հարբուխը և ամենէն հինցած փողատապը։

Այսպէս կարելի է նոյն իսկ կասեցնել թոքախտը, որ արդէն բաւական յառաջացած ըլլայ։ Այս պարագային մէջ, կուտռօնը կը կեցնէ գնտակներուն քայքայումը, ու երբ բնութիւնը օգնէ, բուժումը շատ անգամ յուսացուածէն աւելի արագ կըլլայ։ Պաղ է ան և ճշմարիտ։

«Կիւյոի կուտռօն»ով 30 տարիէ ի վեր, բազմաթիւ անյուսալի բուժումներ ստացուած ըլլալով, մէկ քանի մրցակիցներ, օգուտ քաղելով երբեմն անունի նմանութենէ, կուզեն իրենց արտադրութիւնը ծախել բուն արտադրութեան տեղ, խաբելով հիւանդը ի զնա անոր։

Արդարեւ զանազան տեսակ կուտռօններ կան։

Ամենէն լաւ կուտռօն տուող եղեւնիները Նորվեկիոյ մէջ կը գտնուին և Մ. Կիւյո իր արտադրութիւններուն համար կը գործածէ Նորվեկիոյ ամենէն մաքուր կուտռօնը, հակառակ իր բարձր գնին. մինչդեռ յաճախ, ուրիշներ, խնայողութիւն ընելու համար վարնոց կուտռօններ կը գործածեն, որ շատ աւելի ածան են բայց չեն բուժեր։

Ուրեմն պէտք է, ցնցղատապը, հարբուխը և մանաւանդ թոքախտը և դժուարաշնչութիւնը բուժելու համար, միմիայն և բացարձակապէս Կիւյոի կուտրօնը հարցնել դեղարանները և ապէկ մը ապահովուիլ թէ դեղագործը Կիւյոի ճշմարիտ կուտրօնը կուտայ ձեզի։ Արդ, դիւրին է գիտնալ այդ բանը, նայելով թէ պիտակը կը կրէ՞ սա հասցէն Maison frère, 19 rue Jacob, Paris, ուր փոխադրուած է Մ. Կիւյո 1869էն ի վեր։ Իւրաքանչիւր շիշ իր պիտակին վրայ կը կրէ հնարիչին ստորագրութիւնը E. Guyot, երեք գոյնով, մանիշակագոյն, կանաչ և կարմիր, շղթակի գրուած։

Սոյն դեղը կը գտնուի Պոլսոյ և գաւառներու բոլոր դեղարաններուն մէջ։

Այս դեղին ուրիշ մէկ առաւելութիւնը, իր գինին չափաւորութիւնն է։ Եթէ նկատի առնուի թէ մէկ շիշ Կիւյոի կուտռօնով 12էն 15 լիտր ջուր կամ ըմպելի կը գործածուի, կը հետեւի թէ, ենթադրելով որ օրը մէկ լիտր ջուր կը խմուի, օրը հազիւ մէկ զրշ.ի դեղ պէտք է գործածել։ Ցայտնի է թէ դիւրաբուժութեան հետ գինն ալ ծառայած է ժողովրդականացնելու այս դեղին գործածութիւնը։

23—26

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՍԱՍ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Ֆուրէ-Մոնտիսիոն յ/ս-ը

Փարիզ, 16, Պուլվար տէ Գիզիսալիէն. 1, 3, եւ Լը Բէլֆիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845էն հիմնուած է Վր

Ապահովագրութիւններու վճարուած 125,000000
1895է սոսկացեալ
Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Ձեւնդր եւ անշարժ կալ. յ/ս-ը 40,00000
Ցաւեցեալ գրամագլուխ 121,00000
Արդի ապահովագրութիւնք 1մէկ— 111,00000

Տիեզերական ապահովագրութիւն

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու փերազարձմամբ՝ ի դէպ մահու.

Պայմանագրութեան նոր եղանակ

սկսեալ Առաջին տարուոյ լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՎՈՒՄ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը, անակուած է ապահովագրին մէջ, աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնտեսութիւն ի Թուղթս

185 Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԹՕՂ, եր Ընկ.
Կ.Պոլսոյ ս.գ.վ. իս խան, Ղալաթիա

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ռ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանի Գոբելբաշի վրայ յարիւ, ճիշտ Զըղալօղլանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակառաներն ալ անդամն կը լեցնեն. ցաւվ գիտելը և բուժումը վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գեմի ցեռաորութեան ըստ գրիչի, ծամելու, և ոչոտ արտասանութեան երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն.

Ց.Դ. Ամերիկ. սով.համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Դնէլ- կիւ- օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Դնէլ- կիւ- գէլէր) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գատրգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ռիւ- 1 Խէլուվէլի գոլոց։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱՆՔ.

Ընկ.՝դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քնիչ ի Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Քարաքէոյ վրայ (էսկի Մաստարա դեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ԲԼԲԼԷՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդարձակ Հալէ, Կ. Պոլսոյ և Օգիւսթոյ

Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս	Անուանք	Թօնս
Ալպանս	1069	Գոմմ	1497	Կոզմ	1011	Մալմմ	724	Բոզարիս	1862
Ալէքթ	3607	Գոնկս	2906	Կրոտնս	1695	Մարէնկս	2273	Մարֆս	1113
Ամնէլս	1541	Գոբսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոդս	2377	Տիտս	4811	Հիտալկս	1581	Միրատս	3557	Սիլիս	1193
Գասանս	1822	Տօմինս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Սրէրս	1200
Գորտինս	1264	Տուրս	2883	Հօրաղիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Գրաւս	1076	Տրաբս	1713	Հումմէր	596	Մուրիլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Գրիւնս	841	Տինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Գրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Խտահս	5540	Օհիս	4100	Թոլէտս	1470
Գէլրս	1671	Էլտորատս	1530	Ջիւնս	1080	Մնիարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիրսս	1337	Էրատս	1481	Ֆլէսս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	954	Ֆօլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գաղս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆօվնս	1700	Բոլս	510	Վոլս	1289
Գիրակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Ռիալթս	2229	Վօլթուրնս	2396
Միսէրս	1834	Ֆրանչիսքս	4582	Լէբանդս	2272	Ռինատս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվրնս	1643	[illegible]	1613	Ջէրս	1200
Գօլրատս	4235	Կիղանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բոմլս	1789		

Իակս չոգենաւը, նաւապետ Ուսդը, ընդհանուր վաճառքով Հալէն հոս հասած է։

Էպրս չոգենաւը, նաւապետ Ուտ, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հալ և Ցունիս 3ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս դալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՋՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւսէթ խան, Ղալաթիա

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երբեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ԲԱՇՍ. ԷՍԿԻ – ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կարգ. թ. 34 խառն Առտու Ժ.	Վ.	թ. 36 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ Կարգ. թ. 31 խառն Առտու Ժ.	Վ.	թ. 33 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
11	—	7	40	մկն. Քարաքէոյ Կամուրջ	ժմն.	3	50	11	30
11	25	8	5	ժմն. Հայտար Փաշա	մկն.	3	25	11	5
11	45	8	17	մկն.	ժմն	3	13	10	50
12	52	9	30	ժմն. Բէնտիք	մկն.	1	58	9	34
1	—	9	38	մկն.	ժմն.	1	50	9	24
1	26	10	5	» Թուզլա	»	1	27	9	2
1	49	10	34	» Կէյկվէ	»	1	2	8	38
2	13	11	—	» Տիլ Իսքէլէսի	»	12	30	8	9
2	24	11	13	» Թավշանտիլ	»	12	18	7	59
2	43	11	34	» Հէրէքէ	»	12	5	7	47
3	4	12	—	» Եարընճա	»	11	32	7	20
3	18	12	17	» Թիւրբիւ Զիքթիւք	»	11	14	7	5
3	29	12	30	» Տէրինճէ	»	11	3	6	56
3	43	12	48	ժմն. Իզմիտ	մկն.	10	45	6	40
4	5	—	—	մկն.	ժմն.	—	—	6	18
4	42			» Պէյիւք Տէրպէնտ	»			5	42
5	14			» Սապաճա	»			5	12
5	41			» Ատա Բազար	»			4	54
6	28			» Կէյվէ	»			3	58
6	54			» Աք Հիսար	»			3	32
7	29			» Սէքէօտ	»			3	3
7	59			» Լէֆքէ	»			2	29
8	37			» Վէզիր Խան	»			1	51
9	20			ժմն. Պիլէճիք	մկն.			1	11
9	35			մկն. Քարաքէոյ	ժմն.			1	—
10	45			» Պոզիւք	»			12	10
11	28			» Իս Էօնիւ	»			11	34
12	14			» Զուքուբ Հիսար	»			10	57
12	44			ժմն. Էսկի Շէհիր	մկն.			10	24
1	22							9	45
Իրկն.								առտ.	

ԷՍԿԻ – ՇԷՀԻՐ ԳՕՆԵԱՑԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կարգ. թ. 222 խառն Առտու Ժ.	Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կարգ. թ. 221 խառն Իրկն. Ժ.	Վ.
10	20	մկն. Էսկի-Շէհիր	ժմն.	1	37
11	3	» Կէօքճէ քէոբք	»	1	2
12	3	» Սապանճը բունար	»	12	21
12	53	» Ալաեունտ	»	11	30
1	42	» Զըքիւրլէր	»	10	38
2	47	» Տէօյէր	»	9	49
3	15	» Իհսանիյէ	»	9	11
3	41	» Համամ	»	8	44
3	55	» Կազլիկէօլ Համամ	»	8	35
4	50	» Աֆիոն Գարա Հիսար	»	8	3
5	27	» Պէյիւք Զօպանլար	»	7	7
6	26	» Զայ	»	6	17
7	18	» Իսկաքլու	»	5	18
7	46	» Եասսիան	»	4	44
8	18	» Աք Չէհիր	»	4	18
8	59	» Ազարի քէոյ	»	3	37
9	40	» Զավուշճը քէոյ	»	2	54
10	20	» Իլկին	»	2	20
11	14	» Գասբը-Խանը	»	1	20
12	5	» Սէբայ-Ինի	»	12	33
12	40	» Մէյտան	»	11	52
2	—	» Բուենար-Պաշը	»	10	46
2	46	ժմն. Գոնեա	մկն.	9	54
Իրկն.				առտ.	

ՕՄՐ RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Հ. 26 7 Միտիլի, Իզմիր, Փիլոն, Ազերբաղդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Հ. 27 8 Սեվաստոպոլ սուրբանդակ, առաւօտեան 10ին։
Ե. 28 9 Տարտանէլ, Այնօրոզ, Մէլանիլ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Շբ. 30 11 Իւէպոլու. Սամսուն, Օ.տա, Կիրասուն, Տրապիզոն և Պաթում առտ ան ժամը 11ին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբոլ, Գլասգոյ, Մէլբուրնի և Սիտ Մոմի ֆիլ բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բամէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթին	2400
Թէյպրը	3000	Սասրէս	2250
Քեանորուս	3000	Թէրա	2250
Ֆարոս	3000	Մֆրինբ	2000
Օսմանլի	3000	Նասրընի	1500
Դարիսնիս	2500	Գրիլին	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻՒՕԼ և ԸՆԿ.
Ուսթոյ խան
ՋԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 Ղ. Ճէլալ Եէնի Լիվրաս

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԷՅԿԱ ԱՆ և ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՓԻ ԵՒ ԸՆԿ

Մարսիլիոյ և Գալեոտի ֆիլ բանող կանոնաւոր ուղեւոր բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

» 13 Անաբելի Անատոլուի եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄ

» 14 Անաբելի Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւուղէգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՈԹԷՄ ԲԸՂՈՒԼ
575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

ԲԻՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ուղղակի ուղեւորներ կը բանին Լիվրբոլ և Աբերելէյ ֆիլ բանող

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոս
Ումպրիա	7718	Գոմնիտ	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2405
Ուրանիա	7268	Աղլաս	2399
Բաւոնիա	5587	Մարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալիա	4809	Բալտիրա	2144
Սիթիա	4657	Թրինիտատ	1899
Ալէբրս	2143	Մորոգզս	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12956
Հէլիսուրկ	1614	Լուբանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, թիւ 401
Ղալաթիա 571

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

«ՄԱՍԻՍ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (93)

ԷՄԻԼ ԳԱՊՈՐԻՕ

ԴԺՈԽԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔ

ԲԱՍՔԱԼ ԵՒ ՄԱՐԳԸՐԻՏ

Մարքիզը քիչ մ'առաջ նշմարել տուած էր իր տագնապը, բայց այս անգամ կրցաւ ծածկել իր զգացած մեծ ուրախութիւնը։ Ուստի յոյժ բընական ձայնով մը, իբր թէ խիստ պարզ բանի մը համար, շնորհակալութիւն յայտնեց Պառոնին, և քանի մ'ոչինչ խօսքեր ընելէ ետեւ՝ մեկնեցաւ։

Իսկ Պառոնը, որ իւր դառն սրբտայուզումին մեծ դժուարութեամբ հազիւ կրցած էր ծածկել, ինքզինք ազատ տեսնելով՝ թիկնաթոռի մը վրայ ինկաւ....։

Իւր բանավարութենէն աւելի զօրեղ կրքի մը, անարժան և չարաչուք սիրոյ մը զոհն ըլլալով, Պառոն Թռիկոյ սարսափելի վայրկեաններ ունեցած էր իւր կենաց մէջ։

Բայց երբէք այս տատիճան չախջախիչ վայրկեան մ'ունեցած չէր, որուն մէջ դիպուածը կը մատնէր իրեն այնպիսի գաղտնիք մը զոր ի զուր գրտնել ուզած էր բաղում տարիներէ ի վեր։

Իւր հոգւոյն բոլոր վէրքերը, որոց ցաւը թմրեցուցած էր ժամանակը, վերբստին բացուեցան աւելի կսկծիչ կերպով, իբրեւ վէս սպիացած վէրք մը, երբ սպեղանին վերնայ վրայէն։

Իւր անունը կրող կինը, զոր հաւասար մոլեգնութեամբ կը սիրէր և միանգամայն կ'ատէր, խայտառակութեան զառիվայրին վրայ արագելու համար բրած ամէն ջանքն ի դերեւ ելած էր։

Շալիւս կոմսէն սա՛մ կը քաղէ եղեր սպառնալիքներ ընելով. իրենց ազիկն ընդունելու իրաւունքը կը վաճառէ նոր անոր....։

Այս պարագան, թէ և բաղդատաբար չնչին, աւելի կը կատղեցնէր Պառոնը։ Ի՞նչ բանի կը ծառայէր ուրեմն փարիզի ամենահարուստ մարդոցմէ մին ըլլալը...։ Իւր կնոջն արդուզարդին և քմահաճոյքին համար միայն ամսական 8000 ֆրանք, տարին 100,000 ֆրանքի չափ վճարելը. սակէ զատ՝ եռամիս չէր ըլլար որ բաւական խոշոր գումար մ'ալ պարտքի համար չվճարէր. այս ամենով հանդերձ՝ ժամանակաւ զինքը սիրող մարդէն ալ դարձեալ ստակ կը պահանջէր...։

Ի՞նչ կ'ընէ այս ամէն ստակները, ո՞ւր և ի՞նչ բանի կը ծախսէ, կը մտմտար Պառոնը բարկացայտ...։ Ի՞նչ հրաշալի չռայլութեամբ կը յաղողի մրսխել քանի մը միլիոններու հասոյթ։

Անուն մը, Թերնան Քորալթի անունը եկաւ բերանը... բայց չարտասանեց՝ Բասքալի ներկայութիւնը նըշմարելով...։

—Է՛յ, Պ. Թերայեէօր, ըսաւ սոսկալի երազ մը տեսնելէ ետեւ քունէն յանկարծ արթնցող մարդու մը դէմքով։

Լսեցիք անշուշտ Պ. Վալորսէի խօսքերը։ Հիմա գիտենք անտարակուսելի կերպով թէ ո՛վ է Օր. Մարգըրիտի մայրը...։ Ի՞նչ պիտի ընենք...։ Ի՞նչ կ'ընեիք դուք իմ տեղս։

—Է՛հ, պարո՛ն, ի՞նչ գիտեմ...։

—Անշուշտ ձեր առաջին մտածութիւնը չէր կրնար վրէժխնդրութիւն ըլլալ...։ Այդ իմ մտածութիւնս էր...։ Բայց որմէ՞ վրէժ առնեմ...։ Շալիւս կոմսէ՞ն։ Մեռած է։ Կնոջմէ՞ս։ Այո՛, անկէ պէտք է առնեմ... բայց այդ քաջութիւնը չունիմ...։ Կը մնայ աղջիկը...

—Բայց ի՞նչ մեղք ունի խեղճ աղջիկը, պարո՛ն, ի՞նչ չարութիւն կամ վնաս ըրած է ձեզ...։

Պառոնը պահ մը խորհրդածելէ ետեւ՝ ըսաւ.

—Ի՞նչպէս որ խօսք տուած եմ ձեզ, Պ. Թերայեէօր, ես ձեզի հետ եմ...։ Տուէք ինձ ձեռուընիդ... լա՛ւ...։ Պարկեշտ մարդիկ պարտին օգնել իրարու, երբ չարերը կը յաղթանակեն։

Աչխատինք ձեր պատուէր վերականգնելու...։ Վա՜ռ առնենք սրիկայ Քորալթին դիմակը, չանչանենք Վալորսէն, եթէ ստուգիւ թեզադրողն եղաւ այն վատ դաւաճանութեան որ անուանարկ ըրաւ զձեզ։

—Ի՞նչպէս, պարո՛ն, ձեզ հետ խօսակցութենէն ետեւ տակաւին կ'երկբայի՞ք։

Պառոնը գլուխն երերցընելով.

—Վալորսէ կործանած է, պատասխանեց, այդ մասին տարակոյս չունիմ...։ Դեռ կը դնեմ որ իմ հարիւր հազար ֆրանքս պիտի կորսուի՝ եթէ փոխ տամ իրեն...։ Կ'երդնում՝ ալ թէ, ինչպէս որ կ'ամբաստանեն զինքը, իւր ձիւն դէմ գրաւ բռնած՝ և անոր յաղթութիւնն արդիլած է։

—Ուրեմն կը տեսնէք որ...

—Ներեցէք... այս ամէնը չեն մեկներ ինձ ձեր ու անոր խօսակցներուն ահագին տարբերութիւնը...։ Դուք կը պնդէք թէ Օր. Մարգըրիտի անձը կարեւորութիւն չունի անոր առ՛հասն ալ կը պնդէ ընդհակառակն թէ հոգի կուտայ անոր համար...։

—Այո՛, պարո՛ն, այո՛, թշուառականը համարձակեցա՛։ Ա՜հ... եթէ իմ վրէժխնդրութիւնս վտանգի մէջ ձգելու վախը չունենայի՛...

—Կը հակընտ, բայց թողէք որ լմնցընեմ...։ Ձեր խօսքին նայելով, Օր. Մարգըրիտ մի՛ունի...։ Անոր խօսքին նայելով, հարիւր ոսկիի օժիտ իսկ չունի։ Ո՞րն է ճշմարիտ...։ Կը կարծեմ թէ անոր ըսածն է։ Հարիւր հազար ֆրանքի փոխառութիւնն ալ ապացոյց մ'է։ Ասկէ զատ ի՞նչ հարկ կայ այսօր սուտ մը գլխելու, որ վաղը կրնայ խայտառակիլ...։ Արդ, եթէ ճշմարիտ է ըսածը անհնարին է ընչաքաղցութեան չարժառիթով մեկնել թէ՝ իւր ամուսնութիւնն և թէ՝ ձեզի դէմ ի գործ դրուած դաւը։

Այս առարկութիւնն արդէն ներկայացեր էր Բասքալի մտքին, բայց հիմ չէր դաեր։ Խորհելով՝ մեկնութիւն մը դտեր էր, որ հաւանական կը թուէր իրեն։

—Շալիւս կոմսը մեռած չէր, ըսաւ, երբ Պ. Քորալթ և Պ. Վալորսէ նիւթեցին այն դատն, որ դիս պիտի ոչընչացնէր...։ Հետեւաբար Օր. Մարգըրիտ տակաւին միլիոնատէր էր։

—Պատասխան մ'է այդ...։ Ոճրին հետեւեալ օրն երկու դաւադիրները հակրցան թէ օգուտ մը չպիտի ունենար իրենց։ կ'ընդունիմ զայդ...։ Բայց՝ այս պարագային մէջ՝ ինչպէս Վալորսէ հաստատ կը մնայ իւր դիտաւորութեան՝ վրայ։

Բասքալ փնտռեց, բայց չկրցաւ պատասխան դանել։

—Ինձ կը թուի թէ, յարեց Պառոնը, գործին մէջ անհոստատելի գաղտնիք մը կայ, որ ոչ իմ, ոչ ալ ձեր մտքին կ'անցնի...։

—Մայրս ալ ըսաւ ինձ զայդ։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ

(Շարունակելի)